

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 27 päivänä kesäkuuta 2017

405/2017

Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavaa rakentamista koskevista lypsykarjarakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään porotalouden ja luon-
tais-elinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 12 §:n 4 momentin sekä maata-
louden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 13 §:n 4 momentin nojalla:

1 §

Soveltamisala

Sen lisäksi, mitä rakennusten suunnittelusta, rakentamisesta ja paloturvallisuudesta sekä eläinsuojelusta on muutoin säädetty tai määrätty, tätä asetusta sovelletaan myönnet-
täessä tukea maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) tai porotalouden ja luon-
taiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) nojalla lypsykarjarakennusten uu-
disrakentamiseen, siihen verrattavaan laajennukseen tai laajaan peruskorjaukseen.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *vasikalla* enintään kuuden kuukauden ikäistä nautaa sukupuolesta riippumatta;
- 2) *hiehollla* vähintään kahdeksan kuukauden ikäistä poikimatonta naaraspuolista nau-
taa;
- 3) *lehmällä* poikinutta naaraspuolista nautaa;
- 4) *lypsylehmällä* pääasiassa maidontuotantoa varten pidettävää lehmää;
- 5) *sonnilla* vähintään kuuden kuukauden ikäistä urospuolista nautaa;
- 6) *nuorkarjalla* 6–22 kuukauden ikäisiä nautoja;
- 7) *lypsykarjarakennuksella* rakennusta, jossa pidetään nautaeläimiä maidontuotantoa
varten;
- 8) *parsinavetalla* lypsykarjarakennusta, jossa lehmät ovat kytkettyinä parsiin;
- 9) *pihatolla* lypsykarjarakennusta, jossa nautaeläimet voivat liikkua vapaasti syömään,
makuulle ja lypsylle;
- 10) *eläintilalla* lypsykarjarakennuksessa olevaa tilaa, joka muodostuu nautaeläinten
parsi- ja karsina-alueesta, lypsyosasto ruokinta- ja lantakäytävät mukaan lukien;
- 11) *lypsyosastolla* lypsyasemaa ja lehmien odotustilaa sekä siihen liittyvää käytäväti-
laa;
- 12) *rakolattialla ja ritilälattialla* rei'itettyä lattiaa, joka läpäisee virtsaa ja lantaa;
- 13) *umpilattialla* rei'ittämätöntä tasapintaista lattiaa;
- 14) *viemäröidyllä lattialla* harvaan rei'itettyä lattiaa, jossa on keskimäärin enintään
15 prosentin viemäröintireikäosuus;

15) *lantakäytävällä* pihatton makuuparsien ja ruokintapöydän yhdistävää lehmien kulkuväylää, josta lanta poistuu valumalla tai se poistetaan koneellisesti.

3 §

Yleisiä vaatimuksia

Lypsykarjarakennusten paloturvallisuuteen sovelletaan tuettavaa rakentamista koskevista paloteknisistä vaatimuksista annettua maa- ja metsätalousministeriön asetusta (474/2014). Tuotanto ja eläinten hyvinvointi on voitava järjestää sähkökatkoksen sattuessa varasähköjärjestelmän avulla ja turvaamalla vedensaanti. Jos eläintilassa on sähköriippuvainen ilmanvaihto, on käytössä oltava hälytyslaitteisto, joka varoittaa eläinten hoitajaa sähkökatkosta.

Uudisrakentamisessa eläintilan huonekorkeuden tulee olla keskimäärin vähintään 2,7 metriä. Peruskorjauksessa eläintilan huonekorkeuden tulee olla riittävä eläimen kokoon nähden.

Peruskorjauksessa ja sellaisessa laajennuksessa, joissa eläintilan laajennus on alle 50 prosenttia olemassa olevan eläintilan pinta-alasta ja enintään 500 neliometriä, voidaan käyttää olemassa olevia parsi- ja käytäväleveyyksiä, ellei eläinsuojelu-, työsuojelu- tai muista säädöksistä muuta johdu.

Parsien, makuualueiden, karsinoiden, lantakäytävien ja eläinten muiden kulkuväylien sekä ruokintapöytätilan mitoitusvaatimukset ovat liitteen taulukoissa 1–6.

4 §

Lypsykarjarakennuksen sijoitus ja kuljetusreitit

Rakennuspaikka tulee valita siten, että eläinten laiduntaminen tai jaloittelutarhaus voidaan järjestää. Tiedossa olevat toiminnan tulevaan laajentamiseen liittyvien rakennusten tilavaraukset on esitettävä asemapiirroksessa.

Maitoauton kulkureitin tulee olla eriävä lannan kuljetusreitistä. Maatilan sisäinen sekä maatilalle tuleva ja sieltä lähtevä liikenne on esitettävä asemapiirroksessa.

Rakennettavat tuotantopiha-alueet, alueiden pinta-ala, rakennekerrokset ja pintavesien johtaminen on esitettävä piirustuksissa.

Eläintila on suunniteltava siten, että rehunkuljetusreitit ja ruokintapöydät eivät mene ristiin eläinten liikkumisväylien ja lannan kuljetusreittien kanssa. Jos tätä ei navetan toiminnallisuuden vuoksi voida toteuttaa, on risteyspaikalle rakennettava nostosilta tai vastaava rehuhygienian turvaava järjestely.

5 §

Ikkunat, muut valoaukot ja keinovalaistus

Luonnonvalon saamiseksi eläintilassa on oltava ikkunoita tai muita niitä vastaavia valoaukkoja vähintään viisi prosenttia eläintilan lattiapinta-alasta. Valaistusvoimakkuuden vaatimukset ovat liitteen taulukossa 9.

6 §

Pihatto

Pihatton lehmille ja muille nautaeläimille tulee olla vähintään eläinten lukumäärää vastaava määrä makuuparsia tai karsinapaikkoja. Lypsylehmäpaikaksi lasketaan maidontuotannossa tai ummessa oleville lehmille pohjapiirustuksessa merkityt makuuparret tai karsinapaikat. Makuuparsien välissä on oltava parrenerottaja.

Pihatto, jossa ei ole makuuparsia, on suunniteltava siten, että lehmille on järjestetty kivi-
vikepohjainen makuualue ja erillinen ruokinta- ja lannankeräysalue.

Suunnitelmassa on esitettävä eläinten kytkentämähdollisuus hoito- tai muita toimenpiteitä varten.

Eläinten parsi- ja karsinajako sekä ryhmäkarsinoissa pidettävien eläinten määrä ja ikä-
luokka tulee merkitä pohjapiirroksen. Eläintilassa on oltava poikima- ja sairastilat, jotka
on merkittävä pohjapiirroksen mitoitettuina, myös jos nämä karsinatilat sijoitetaan toi-
seen rakennukseen.

7 §

Eläintilan lattia

Eläinten liikkuma- ja makuutilan lattiarakenne on oltava niin tiivis, että lietettä ei pääse
ympäristöön. Rako- tai ritilälattiaa ei saa käyttää eläinten makuualueella.

Lantakäytävien ja muiden liikunta-alueiden rakolattian palkki- ja rakoleveyden mitoi-
tusvaatimukset ovat liitteen taulukossa 8.

8 §

Sairas-, hoito- ja poikimakarsinat

Jokaista alkavaa 20 lypsylehmän ryhmää kohden on oltava vähintään yksi karsinatile
sairastunutta, hoidettavaa tai poikivaa lehmää varten. Karsinatile tulee sijaita vedotto-
massa paikassa lypsyaseman läheisyydessä tai muutoin siten, että lehmä voidaan lypsää
helposti. Karsinatilestä on oltava esteetön kulkuväylä ulko-ovelle.

Lisäksi on oltava yksi hoitopaikka jokaista alkavaa 50 hiehoa tai muuta nautaeläintä
kohden.

Makuuparsipaikkaa ei lasketa sairas- tai poikimapaikaksi. Parsinavetassa enintään puo-
let vaadituista paikoista voi olla sairasparsia.

Karsinatile voi olla yksittäis- tai ryhmäkarsina. Rakennussuunnitelmassa tulee esittää
mahdollisuus jakaa ryhmäkarsina erilliseksi sairas- ja poikimatileksi ellei poikimatile ole
erillisessä karsinassa. Karsinan jakaminen ei saa estää eläimen pääsyä ruokinta- ja juoma-
paikalle. Ruokinta- ja juomapaikat sekä eläinten kytkentämähdollisuus hoitotoimenpitei-
den ajaksi on esitettävä pohjapiirustuksessa.

Karsinan makuualueella on oltava umpi- tai viemäröity lattia. Makuualueella ei saa olla
lannanpoistoraappaa eikä rako- tai ritilälattiaa.

Karsinan mitoitusvaatimukset ovat liitteen taulukossa 3.

9 §

Juomapaikat

Kaikkien eläinten saatavilla on aina oltava puhdasta ja sulaa juomavettä. Juomapaikka
voi olla juomakuppi tai -allas. Pihatossa lehmillä on oltava vähintään yksi juomapaikka
jokaista alkavaa kuuden lypsylehmän ryhmää kohden. Muilla nautaeläimillä on oltava
vähintään yksi juomapaikka jokaista alkavaa 20 eläimen ryhmää kohden, poikkeuksena
10–20 eläimen ryhmä, jolla on oltava vähintään kaksi juomapaikkaa.

Juomapaikkojen vähimmäismäärät ovat liitteen taulukossa 7.

10 §

Lypsyosasto

Lypsyaseman edessä on oltava kerralla lypsulle tulevaa lehmämäärää kohden kokoo-
ma- ja odotustilaa vähintään 1,5 neliometriä per lehmä. Kokooma- ja odotustila on mitoi-

tettava lypsyaseman kapasiteetin mukaan siten, että lehmän odotusaika ei ylitä yhtä tuntia. Alle 60 lypsylehmän yksikössä ja automaattilypsyaseman yhteydessä kokooma- ja odotustila voi olla osa eläintilan liikunta-alueita.

11 §

Maitohygienia

Maito huone ei saa olla suoraan yhteydessä eläintiloihin tai muihin sellaisiin tiloihin, joista voi siirtyä lantaa tai likaa maidonkäsittelytiloihin. Maidonkäsittelytilat voivat olla suoraan yhteydessä lypsyasemaan, jos lypsyasema on erotettu eläintiloista tai jos ilman virtaus on järjestetty maito huoneesta eläintilaan päin.

Maidon käsittelytilojen seinien ja lattioiden on oltava sellaisia, että ne voidaan puhdistaa ja desinfioida helposti.

Lypsykarjarakennus on eläintautien ehkäisemistä varten varustettava tautisulun mahdollistavalla erillisellä sisäänkäynnillä.

12 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 16 päivänä elokuuta 2017.

Tällä asetuksella kumotaan maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavaa rakentamista koskevista lypsykarjatalousrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista (8/2012).

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 2017

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Suunnittelija Kjell Brännäs

Taulukko 1. Parsinavetan parsimitoitus. Parren kallistus lantakäytävälle 2-3 %

Eläin	Parren vähimmäisleveys ¹⁾ , mm	Lyhytparren vähimmäispituus ²⁾ , mm	Pitkäparren vähimmäispituus ²⁾ , mm
Lypsylehmä	1 200	1 650	2 000
Hiehot, nuorkarja, ikä > 22 kk	1 100	1 550	1 800
18–22 kk	1 000	1 500	1 700
12–18 kk	900	1 200	1 500
6–12 kk	800	1 000	1 200

¹⁾ parsileveys tarkoittaa parrenerottajien vaakasuoraa mittaa keskeltä keskelle mitattuna. Parrenerottajan paksuus voi kaventaa parsileveyttä enintään 65 mm.

²⁾ parren pituus tarkoittaa ruokintapöydän tai -kourun ja parren rajaviivan ja parren ja lantakäytävän tai -kourun välisen rajaviivan etäisyyttä toisistaan.

Taulukko 2. Alle 2 kuukautta vanhan vasikan yksilökarsinan mitoitus

	Vähimmäispinta-ala, m ²	Lyhimmän sivun vähimmäispituus, mm ¹⁾
Vasikat < 2 kk	1,6	1 100

¹⁾ Sisämittana: esitetty arvo miinus enintään 5 prosenttia

Taulukko 3. Nautakarjan ryhmäkarsina, vähimmäispinta-ala, karsinan sisämitoilla laskettuna, m².

	Karsina ilman lantakäytävää, kuivikepohja, m ² /eläin	Kuivikepohja ja lantakäytävä m ² /eläin	
		Makuualue	Kokonaispinta-ala, sis. lantakäytävä
Lypsylehmä		6,0	8,5
Hiehot, nuorkarja, > 22 kk	6,0	4,0	6,0
Nuorkarja, 18–22 kk	4,4	3,1	4,4
Nuorkarja, 9–18 kk	3,7	2,6	3,7
Nuorkarja, 6–9 kk	3,0	2,0	3,0
Vasikka, 3– 6 kk	2,3	1,1	2,5
Vasikka 1–3 kk	1,8	0,9	2,0
Lehmien sairas-, hoito- ja poikimakarsina ¹⁾	11,0	7,0	11,0
Sairaskarsina, hiehot, nuorkarja > 12 kk ²⁾	10,0	6,0	10,0
Sairaskarsina, nuorkarja < 12 kk ³⁾	6,0	3,4	6,0

¹⁾ lyhimmän sivun pituuden on oltava vähintään 3,0 metriä,

²⁾ lyhimmän sivun pituuden on oltava vähintään 2,7 metriä

³⁾ lyhimmän sivun pituuden on oltava vähintään 2,2 metriä

Taulukko 4. *Lypsykarjapihatton makuuparsimitoitus. Parren kallistus lantakäytävälle 2-5 %*

Eläinten ikä, kk	Makuuparren vähimmäisleveys ¹⁾ , mm	Makuuparren vähimmäispituus ²⁾ , yksi parsirivi, mm	Makuuparret päät vastakkain vähimmäispituus ³⁾ , mm
> 22	1 200	2 800	2 600
18-22	1 100	2 600	2 200
12-18	1 000	2 450	2 100
6-12	900	2 150	1 950
2-6	800	1 700	1 600

¹⁾ parsileveys tarkoittaa parrenerottajien vaakasuoraa mittaa keskeltä keskelle mitattuna. Parrenerottajan paksuus voi kaventaa parsileveyttä enintään 65 mm.

²⁾ makuuparren pituus tarkoittaa parren etuosan tilarajoittimen tai seinämän sisäpinnan ja parren ja lantakäytävän välisen rajaviivan etäisyyttä toisistaan;

³⁾ makuuparsi on avoin pääpuolella siten, että lehmän pää voi ulottua vastakkaiseen parteen tai ruokintapöytään.

Taulukko 5. *Lypsykarja- ja nuorkarjapihatton vähimmäiskäytävämitoitus, ahtautta lisäävä kaluste esim. vesiallas tai karjajarja lisää poikittaisen käytävän leveysvaatimusta 1 200 mm ja pitkittaisen käytävän leveysvaatimusta 600 mm.*

Eläinten ikä, kk	> 22 kk	18-22 kk	12-18 kk	6-12 kk	2-6 kk
lantakäytävä, yhden tai kahden parsirivin välillä, mm	2 600	2 100	1 800	1 500	1 200
ruokintapöydän lantakäytävä, 1-2 makuuparsiriviä, mm	3 600	3 100	2 800	2 400	2 100
ruokintapöydän lantakäytävä, 3 makuuparsiriviä, +2 rivinen jos parsi avautuu ruokintapöytään, mm	4 000	3 200	3 000	2 600	2 300
poikittainen käytävä eläinosaston päädyssä tai päätyseinän vieressä, vähintään, mm ¹⁾	1 800	1 500	1 200	1 200	1 200
poikittainen käytävä mm ¹⁾	2 400	2 100	1 800	1 800	1 200

¹⁾ enintään 25 vierekkäistä makuupartta/poikittainen käytävä

Taulukko 6. *Pihattojen ruokintapöydän eläinakohtaisen vähimmäisleveysvaatimukset, mm*

	Ruokintapöydän reunan pituus eläintä kohti, mm		Ruokinta-aitausaukon vähimmäisleveys	Ruokintapöydän syöttöparsi	
	Rehun saanti aikavälinen tai rajoitettu	Rehun saanti jatkuva, ei rajoitettu		leveys, mm	pituus, mm
Lehmät ja hiehot > 600 kg	750	400	220	800	1 600-1 650
Nuorkarja	500	300	150	600	1 500

Taulukko 7. Juomapaikkojen vähimmäismäärät, lehmillä 100 mm ja muille nautaeläimille 50 mm altaan pituutta vastaa yhden eläimen juomapaikkaa

Lypsylehmät, Lehmien määrä, kpl	Juomapaikkoja vähintään, juomakuppi tai vastaava, kpl	Juoma-altaan reunapituus vähintään 100 mm per lehmä, mm
1 - 6	1	600
6 - 12	2	600 - 1 200
12 - 18	3	1 200 - 1 800
18 - 24	4	1 800 - 2 400
jne.		

Muut nautaeläimet, Nuorkarjan määrä, kpl	Juomapaikkoja vähintään, juomakuppi tai vastaava, kpl	Juoma-altaan reunapituus vähintään 50 mm per eläin, mm
1 - 10	1	500
11 - 20	2	550 - 1 000
21 - 40	2	1 050 - 2 000
41 - 60	3	2 050 - 3 000
61 - 80	4	3 050 - 4 000
jne.		

Taulukko 8. Rakolattian mitoitus

Eläinten ikä, kk	Palkin leveys, vähintään, mm	Raon leveys, mm
Täysikasvuiset >22kk	125	35–40
18–22 kk	110	35
12–18 kk	100	35
6–12 kk	90	30–35
< 6 kk	70	25–30

Palkki- ja rakoleveyden poikkeama saa olla enintään 5 millimetriä. Vierekkäisten rakolattiapalkkien yläpintakorkeudet saavat poiketa toisistaan enintään 5 millimetriä.

Taulukko 9. Lypsykarjarakennusten eläin- ja lypsyosastojen valaistuksen vähimmäisvoimakkuus

Kohde	Lux [Lx]
Eläintilan yleisvalaistus	150 ¹⁾
Lypsyasema ja -robotti	250 ²⁾
Nuoren karjan tila	100 ¹⁾

¹⁾ 2 metrin korkeudella

²⁾ utarekorkeudella